

KÜRTÖS

XXIII. évfolyam 9. szám

Közéleti havilap

2025. szeptember

Ára 1,00 EUR

A nagy elődök nyomában

A Csemadok XXVI. Országos Közgyűlése elé

Korszakváltás és szemléletváltás előtt áll

Közép-Európa legnagyobb kulturális, társadalmi szövetsége, a Csemadok. Hogy ez a gondolat pontosan mit is takar, majd az országos elnöki posztra pályázó jelöltek kibontják, hiszen az irányt mindig a kapitány határozza meg, de olyan matrózokat fogad fel maga mellé szolgálni, akik ebben segítik őt. A jó szél nem árt, de fel kell készülni a szélcsendre is, hiszen akkor is hajózni kell. Ennyit az elvonatkoztatott hasonlatokról.

Ami a mindennapi munkánkat illeti, ki kell jelentenünk, hogy a mi felelősségünk az, hogy ez a szövetség nem lehet középszerű. Ezt a mai világ nem jutalmazza, és a kor, amelyben élünk, amely kitermeli magából az igényes munkát végzőket, nem emeli fel a középszert. Olyat bárki tud. Nekünk többre van szükségünk a megmaradáshoz és az előrelépéshez. Sok minden kavargó a fejekben. Olyan hatalmas nevek fémjelzik a Csemadok útját, hogy azt még csendben is tisztelettel kell kimondanunk: Fábry Zoltán, Dobos László, Gál Sándor, Kolár Péter, Sidó Zoltán, Bajnok István. És akkor még csak érintettem a jéghegy csúcsát. Az ő hitelük, szeretetük a szülőföld iránt, a munkásságuk, melyet ránk hagytak, hogy olvassuk, éljük meg, tegyük közkinccsé, és főleg ne felejtsük el, ránk vár. És a mögöttünk jövőkre, akiknek át kell adni a stafétabotot, bátran. Úgy kell ezt tennünk, hogy közben fogyunk, egyre szűkül az a réteg, aki még hisz, tesz, vállal az jó hírért s névért, az szép tisztességért, ahogyan Balassi írja. A madárnak szárnya van, nekünk pedig szülőföldünk és sok feladatunk. Az elmúlt három emberöltő azonban itt hagyta a nyomait rajunk. Bizony jelentkeznek már a fáradtság jelei, azok a betegségek, melyet a kor magával hoz. Kigyógyítjuk-e magunkat az anyanyelv, a kultúra, a hit erejével, vagy belesüppedünk a középszerűségbe, a múlt ránk nehezedő megszokottságába és kényelmébe, vagy bátrak leszünk egy nagyot álmodni, merészet tenni, újat építeni, házat, tornyot, várat bástyákkal, melynek magasából látjuk a szülőföldet, az anyai házat, hazát. Ez persze nem szakítást jelent a múlttal. Inkább ötvözetét a hagyományoknak a kihívások és elvárások szembejövő valóságával.

(Folytatás a 3. oldalon)

„Elvégeztetett? - Nem. / Mostan kezdődik újra. /
Az újrakezdés arany jelszavát / Minden magyar kapura /
Vessük fel, véreim! // Ledőlt a kas. / A méhraj szertenéz, /
Az új kas körül új munkába fog, / De régi lesz a méz, /
Amit készít, s amit örököshagy.”

Reményik Sándor

Alföldi Géza:

Csak a gyökér kitartson

A Fa névtelen gyökereinek ajánlom

Kint, a szőlőnkben, emlékszem rája,
deszkekunyhónk előtt állott
őregapám diófája.

Ha vihar támadt – szőlőkötözéskor,
dörgött az ég, csattant a villám,
füstölt az úton a felpaskolt por,
ahogy végigverte a dörgő esőostor,
bebújunk a kunyhóba. Onnan néztem,
miként robognak a felhők az égen.

Nagyapám a fát leste.

Vajon elbír-e a széllel?

Recsegett, ropogott öreg teste,
a szél a gallyakat csomósan tépte,
hullott a zöld dió áldott termése,
mozgott a föld is, ahogy a vihar rázta:
de győzte a vihart őregapám konok,
törzsekopott diófája.

Csak a gyökér kitartson!...

Még ma is hallom,
motyogott nagyapám,
s nem lesz baj, gyerek!

Dió lehullhat,
új tavasszal terem az ág újat,
ág is nő a letépett helyére,
de ha a gyökér nem bírná tovább,
a diófának, kis unokám, vége!

Most is vihar, szél tépi, rázza,
de állja a vihart Árpád vezér
ezeréves, öreg diófája!

Kárpátoktól az Adriáig nyúlnak a gyökerek,
tapadnak a földre, hogy termés legyen
az örök magyar szőlőhegyen,
hogy élni tudjon: dió, levél, ágak...
Adj, Uram, elég erőt a harcos diófának!

Lehull ezer dió, millió lesz holnap,
letörhet száz ág, ezer nő helyére,
s ha csupán a csonka törzs marad,
ha új tavasz zsendül, kifakad!
Uram, csak Te lássad,
hogy ezen a véres, küzdelmes harcon
a gyökér kitartson!

A g y ö k é r kitartson!

Kallós Zoltán-díj Hrubík Bélának

A Kallós Zoltán Külhoni Magyarságért Díj átadására minden évben államalkotó Szent István királyunk ünnepéhez kapcsolódóan kerül sor. Idén összesen 10 külhoni magyar személy, illetve szervezet vehette át az elismerést, amellyel a külhoni magyar közösségek érdekében a közéletben, az oktatásban, a kultúrában, a nemzeti örökség megőrzésében, az egyházi életben, a tudományban, a tömegtájékoztatásban vagy a gazdasági önszerveződésben végzett kiemelkedő tevékenységet jutalmazza.

A Kallós Zoltán erdélyi néprajzkutatóról elnevezett díj egyik idei kitüntetettje lapunk szerkesztője, korábbi főszerkesztője, Hrubík Béla. Ebből az alkalomból készült vele az alábbi interjú.

Hrubík Béla immár több mint három és fél évtizede végzi sokrétű közéleti tevékenységét, fáradhatatlanul és elkötelezetten szolgálja a felvidéki magyarság ügyét. Közismert ember a Felvidéken, ennél fogva szűkebb pátriánkban még inkább nem szorul bemutatásra. Csupán csak emlékeztetül: Hrubík Béla 1990–1994 között az Együttélés Politikai Mozgalom járási titkára, majd járási elnöke. 2003–2007 között az MKP járási elnöke, majd az Országos Tanács tagja. 2006–2012 között a Csemadok országos elnöke volt, jelenleg a közép-szlovákiai régió alelnöke. 2003–2007 között a Kürtös közéleti havilap alapító főszerkesztője, később szerkesztője. 2006-ban elindította és a folyóirat 2010-ben bekövetkezett megszűnéséig szerkesztette az ITTHON nemzeti kulturális havilapot. 2010-től a Százak Tanácsának tagja, amely a Magyarok Világszövetségében az intellektuális becsületesség szellemében fogant. A Magyar Kultúra Lovagja, a Szent György Lovagrend tagja. Eddig két verses és további három önálló kötete jelent meg. Kitüntetések: a Széchenyi Társaság Díja, Szent Korona Emlékérem, Magyar Arany Érdemkereszt.

• Kedves Béla! Először is szívből gratulálunk a Kallós Zoltán-díjhoz! Milyen érzésekkel vetted át a megtisztelő díjat?

• A díjat az Országházban, a Szent Korona mögött lévő Vadászteremben vehettem át, ami önmagában is egy felemelő érzés, hiszen az ember a magyar történelem nyomdokain járhat ott. Sohasem volt ilyen vágyam, sem reményem, hogy ez valaha megtörténhet velem, de most, hogy megtörtént, igen, kicsit büszke vagyok rá. Annál is inkább értékelem ezt a díjat, mert Kallós Zoltánt személyesen ismertem. Többször is találkoztam

vele Válaszúton, az ottani szórványkollégiumában, tájházában. A mérce nagyon magas. Az ő munkásságát Kodály és Bartók szintjén kezelem, tartom. De nem magamra vagyok büszke elsősorban, soha nem voltam hiú ember, hanem mindazon barátaimra és nemzettársaimra, akik ezen a hosszú, göröngyös, harcos hadak útján, ami az eddigi életem volt, mellettem voltak, segítettek, bátorítottak, és ez adott erőt a mindennapi munkámhoz, hogy nem vagyok egyedül. Nekik ajánlom ezt a díjat és a szüleimnek, akiktől mindig tiszta ruhát, meleg ételt, ezt a gyönyörű anyanyelvet és a szülőföld szeretetét kaptam útravalóul. Ők indítottak el ezen az úton, ahová most megérkeztem. Köszönöm, hogy magyarnak szülehettem. Köszönöm a családomnak, hogy elviseltek, az örökkön távollétemet, a mindig a közösség az első elvemet, a közösségi szolgálatom nyűgét, de remélem, hogy átérzik, és büszkéek arra, hogy mások is értékelték a munkámat és az erőfeszítéseimet. Most tudom visszaadni nekik mindazt, amit tőlük kaptam.

• Mit jelent számodra a szülőföld szeretete, az érte való aggodás?

• Az egész életem a közösség szolgálatáról szól. És ebben a szülőföld, mint a létezés helye, az élettér, amely körülvesz, ami megölel, magába fogad, elvisel, felemel, a mindent jelenti nekem. Soha nem vágytam el innen. Még akkor sem, mikor nehéz éveket éltünk, mert nem volt mindig terített asztal számomra sem az élet. Sokszor kellett keményen dolgoznom, fizikai munkát is, amit soha nem szégyelltem, a mindennapi betevőért, és nem volt mérlegelési lehetőség. De soha nem mentem el, akár külföldre, akár más vidékre, hogy több pénzt, fényesebb karriert vagy biztosabb anyagiakat tudjak magaménak. Lehet, sokan ezt nem értik, de édesanyám kedvenc mondanak: jut mindig eszembe, amikor egy Petőfi-verset idézett, hogy jobb itthon a fekete, mint máshol a fehér.

• Tevékenyen politizálsz a Magyar Szövetségben. Hogyan látod a magyar párt jelenlegi helyzetét és jövőjét?

• Hát ez a tevékeny szó inkább már a múlté, hiszen a „korszakváltó” generációba azt hiszem, hogy én már nem férek bele, és ez jól is van így. De tanácsaimmal, javaslataimmal vagy éppen kiállásommal a kisebbségi, nemzeti ügyeink mellett mindig számíthatnak rám a felvidéki politikában. Több mint harminc évig voltam az Országos Tanács tagja. A Szövetség

megalakulásával nem vállaltam tovább ilyen megbízatást. Jelenleg már csak a járási elnökségben tevékenykedem sima tagként. Teljes mellszéllességgel kiálltam a jelenlegi fiatal elnök, Gubik László barátom mellett, megválasztása előtt és nem után, mint egyesek, ami sokaknak szokatlan is volt talán, de benne látom azt a jövőt, amellyel talán újra vissza tudunk kerülni a szlovák parlamentbe. Persze ez nem lesz kikövezett út. Rengeteg munka, lemondás és sok csalódás is lesz benne, de mindig azt tartottam, hogy ahol a fát vágják, ott hullik a forgács is. Értse ezt mindenki, ahogyan akarja. A helyzet összetett, mint a világpolitika. Sokkal súlyosabb és komolyabb, aggasztóbb a világpolitikai trend mely a III. világháború gondolatával játszadozik, és ebben a helyzetben egy ilyen kis ország kisebbségi pártjának a mozgásteret nem túl nagy. De ha őszintén teszi mindenki a dolgát, akkor meglesz az eredmény. Ahogyan a szegediek mondják: Ha mindenki úgy tösz, ahogy tönni köll, akkor minden úgy lösz, ahogy a lönni köll.

• ***Ipolynyéken szeptember 20-án tartja országos tisztújító közgyűlést a Csemadok. A jelenlegi három elnökjelölt egyike Te vagy. Milyen elképzelésekkel szállsz ringbe az elnöki posztért?***

• Mivel ez a beszélgetés közvetlen a közgyűlés előtt kerül az olvasók, esetleg a küldöttek kezébe is, úgy őszintén elmondhatom azt, ami gondolom nem lep meg majd senkit. A személyemet a rozsnyói Területi Konferencia javasolta elnöknek, amit tisztelettel megköszönök. Azt tudni kell, hogy a gömöri emberek szívébe nehéz bekerülni, de ha egyszer befogadtak, akkor nehezen engednek el. Én mindig is ezt éreztem, akkor is, amikor

elnökként nagyon sokat köztűtök voltam. Ismerem a gondjait, a helyzetüket, a konokságukat, és érzem, értékelem a hitüket. Mivel a politikában is a korszakváltásra tettem le a voksomat, hiteltelen lennék, ha a két, nálam jóval fiatalabb jelölt ellenében most hatvanon túl én akarnék korszakot váltani a Csemadokban. Néha tudomásul kell venni, csak így egyszerűen, hogy elment az idő. Ha soha nem adjuk át a stafétát, soha nem lesz generációváltás sehol. Minden tudásomat, tapasztalatomat, terveimet, elképzeléseimet, amik jobbak, tartalmasabbá teszik, színesebbé formálják a kultúránkat, megosztom majd az új elnökkel, én azonban már nem élek ezzel a lehetőséggel. Annyit szeretnék csak, hogy elmondhassam még utoljára, talán Fábry Zoltánnak, a Csemadok örökös tiszteletbeli elnökének a szavaival, hogy a kisebbségi létben, mely az élet legjobb iskolája volt számomra, csak tovább akarom szolgálni a közösségemet a magam módján és lehetőségeim szerint, alkotni, írni szeretnék, hogy ne csak múltunkban maradjunk meg, de a jövőnkben is nyomot hagyjunk. Ehhez a regionális alelnöki tisztem bőven elég lesz. Itt a szülőföldemen sok a tennivaló, és itt szeretnék még segíteni, egy fiatal generációnak átadni mindazt, amit nekem is átadtak az elődeim itt, a Csemadokban. Sütő Andrással vallom: Ha csak annyi nyomunk marad bár a Földön, mint felszálló madaré a friss havon, már nem éltünk hiába. Ezt a küldetést, amit Istentől kap az ember, csak így, ebben az alázatosságban lehet beteljesíteni. Másképpen nem is érdemes.

Bodzsár Gyula, Fotó: Hrubík Béla archívuma

A nagy elődök nyomában

A Csemadok XXVI. Országos Közgyűlése elé

(Folytatás az első oldalról)

Sok minden leült az elmúlt évtizedben. Talán leginkább a harciasságunk, a ránk oly jellemző küzdeni akarás, a társadalmi közösségi élet sokszínűsége, megélése. A világban zajló negatív folyamatok, járványimitációk és háborúk erre csak ráerősítettek. Ez nem azt jelenti, hogy nem dolgozunk eleget. Büszkén nézzük, ahogyan az alapszervezeteink csodálatosabbnál csodálatosabb rendezvényeken tesznek hitet a 75 év szolgálata mellett, de a cselekvőképességünk és a híres közösségi összefogásunk, mely mindig ott volt a nemzeti közösségünk megmaradása mellett, megkérdőjelezhetetlenül kicsit eltompult, megkopott. Kicsit belekényelmesedtünk az anyaország gondoskodó édesanyjai törődésébe, ölelésébe, jó értelemben, mely elengedhetetlenül fontos egy olyan helyzetben, amelyben vagyunk, amelyben kénytelenek vagyunk élni, de emellett a saját

túlélési ösztöneinket is erősíteni, élesíteni, magasabb fokozatra kell emelnünk, mert hogy 15 éve nincs parlamenti képviseletünk, ez számunkra is pont olyan felelősség, mint a felvidéki magyar politikai képviseletünké. Ha nem tudjuk magunkat megszervezni, csatasorba állítani a döntő pillanatban, ha nem tudunk túllépni a saját árnyékunkon, he nem tudunk közösségként viselkedve összefogni, lassan elfogyva és elfeledve válnunk Európa indiánjaivá addig, amíg majd egy rezervátumban, kirakatfaluban nem találjuk magunkat, ahol majd mutogatnak bennünket, mint egzotikus lényeket, akik furcsa, érthetetlen nyelven beszélnek és énekelnek szomorú dalokat.

A világ fejlődése megállíthatatlan. Ha nem kapaszkodunk mélyen az anyaföldre, ha nem kötjük gyermekeinket az anyanyelv varázsával, a kultúra megannyi kötelékével a szülőföldhöz, amelyben őseink nyugosznak, és amelyet vér-

rel, verejtékkel megtartottak nekünk ezer évig, elfűj bennünket a globalizmus szele, melyben számunkra már nem lesz hely. Ebben az új, mások által, de nekünk megálmodott virtuális világban kell megteremtünk a saját életünk valóságát, kézzelfoghatóságát. Mindig magunkért, soha mások ellen. Lépünk közösen erre az útra, bátran, hittel, egyenes gerinccel, példát mutatva emberségből, szeretetből és hűségéből.

Erre a szolgálatra hívok mindenkit. Legyünk bátrak, elkötelezettek, határozottak. Védjük meg egymást, a nemzeti értékeinket, a hazánkat és a szülőföldünket. Csak így érdemes nekiindulni az új kihívásoknak. Isten áldja a magyar nemzetet! Isten áldja a kultúrában alázattal megöszülő és szolgáló, dolgozó minden nemzetársukat! Isten áldja a Csemadokot!

Hrubík Béla,
a Csemadok volt országos elnöke

Az Isten szolgája Esterházy János vándorkiállítás a lengyelországi Kárpátalján

Új állomásra érkezett az Isten szolgája Esterházy János emlékkiállítás Lengyelországban, amely július óta a kelet-lengyelországi Wiśniowa településen lévő Járási Kulturális Központban volt látható. Az itt lévő művészeti galéria annak a Mycielski családnak a birtokán található, amelynek egyik férfitagja, Franciszek Mycielski feleségül vette Esterházy János testvérhúgát, Máriát. A fiatal házaspár az itteni Mycielski-kastélyban kezdte el házasságukat, majd a család węgierkai birtokára költöztek. A węgierkai udvarház 2. világháború alatti elpusztulása után Esterházy Mycielska Mária gyermekeivel Esterházy János újlaki kastélyába menekült, ahol egészen 1957-ig tartózkodott, s így vált legfontosabb tanújává fivére szenvedéstörténetének. Esterházy János a Mycielski család wiśniowai és węgierkai birtokán is többször megfordult életében.

A kulturális központban augusztus 31-én megrendezett kiállítászáró ünnepségen bemutatásra került Grzegorz Kubaszkó: Esterházy János, a kitörölhetetlen történet című dokumentumfilmje. (A film mindenki számára hozzáférhető az <https://esterhazyjanos.hu/> weboldalon, több nyelven is feliratozva.) Ezt követően Mikóczy Dénes képzőművész, a kiállítás kurátora ismertette a kiállítás létrejöttének körülményeit. Elmondta, hogy az alkotók Isten szolgája életből, szenvedéstörténetéből merítettek ihletet, mely azóta is sokakat alkotásra késztet. Ezekből a művekből jött létre a tárlat, mely segít mélyebben megismerni Isten szolgája lelkületét, vértanúságát.

Andrzej Szypula, a kiállítás házigazdája Esterházy Jánosról szóló, lengyel nyelvre lefordított versekkel gazdagította a megnyitó programját, majd megköszönte az Esterházy János Zarándokközpontnak és a kiállítás rendezőinek és alkotóinak, hogy a művészet eszközeivel ismertették meg a helyi közönséggel Isten szolgája Esterházy János „földi és égi” érdemeit.

A kiállításon megjelent és beszédet mondott Zbigniew Ungeheuer, Magyarország részowi tiszteletbeli konzulja, illetve dr. Robert Godek járási elöljáró is, aki megköszönte a magyar művészek kiállítását, és kifejezte örömét, hogy nekik is köszönhetően Isten szolgája Esterházy János életműve egyre szélesebb körben válik ismertté Dél-Lengyelország területén. Ígéretet tett arra, hogy mivel a személyes és családi kötődések révén ez a vidék különösen is kötődik Isten szolgája Esterházy Jánoshoz, tiszteletét ápolni és őrizni fogják a továbbiakban is.

A kiállítás magyar szervezői az Esterházy János Zarándokközpont nevében egy Dávid Zsuzsanna által készített, Esterházy Jánost és testvérét, Máriát ábrázoló festményt adományoztak a wiśniowai galériának, amely ilyen formában is őrizni fogja a testvéri szeretetről is példaképet állító Esterházy

János és Mária emlékét. Ezt követően lerótták kegyeletüket a Mycielski család temetőkápolnájában, ahol mások mellett Esterházy Mária és férje, Franciszek Mycielski földi maradványai is nyugszanak.

A wiśniowai zárórendezvényt követően a kiállítás a jarosławi apátság Keresztény Kulturális Központjában került bemutatásra. Marek Pieńkowski atya, a központ igazgatója hosszú évek óta lelkes befogadója és támogatója a magyar kulturális eseményeknek, aminek többek között az az egyik oka, hogy az egykor bencés apátságként működő szerzeteskolostor fogadta be 1711-ben, a szabadságharc leverése után Jarosławba menekülő II. Rákóczi Ferenc fejedelmet és katonai kíséretét.

A szeptember 2-án itt megrendezett kiállításbemutató Esterházy János boldoggá avatásáért bemutatott szentmisével kezdődött, melynek végén Dávid Zsuzsanna képzőművész tett tanúságot az Esterházy Jánoshoz kötődő lelki kapcsolatáról. A kiállítás képeit Mikóczy Dénes magyar, illetve Maria Piško lengyel képzőművész mutatta be és értékelte a megnyitó közönsége számára.

Mindkét kiállításon megtapasztalható volt, hogy Esterházy János áldozatos szeretete és hitéhez való hűsége megrendítő erővel hat a mai kor áldozatot és felelősségvállalást kerülni akaró emberére. A képek nagyon érzékenyen, de drámai erővel mutatják be azt a közép-európai vértanút, aki életét adta másokért, s aki egyben a hit, a remény és a szeretet példája számunkra.

Az emlékkiállítás alkotói 5 ország képzőművészetét képviselik: Dávid Zsuzsanna (H), M. Kiss Márta (SK), Nemes László (H, Ro), Andrej Németh Endre (CZ), Budai Tomovics Marianna (SK), Borbély Károly (H), Lőrincz Zsuzsa (SK), Mikóczy Dénes (SK), Ducki Krzysztof (PL). Az Esterházy Jánosról készült mozaikkép a Gútai Művészeti Alapiskola tanulóinak közös munkájaként készült, Dávid Zsuzsanna irányításával.

A művészeti rendezvényt mindkét kiállítás helyszínén Híves Istvánnak, az Ipolybalogi Művészeti Alapiskola igazgatójának megható zenei betétműsora tette emlékezetessé.

Ugyancsak mindkét kiállítás helyén bemutatásra került Okos Márton: Erdélyi lengyel emlékhelyek, történetek című, magyar–lengyel nyelvű kötete, amely a Báthory-Bem Egyesület kiadásában látott napvilágot ebben az évben. A könyvben Esterházy János erdélyi látogatásának emlékei is szerepelnek. A „lengyel Erdélyt” bemutató kötet megjelenésének apropóját Báthory István erdélyi fejedelem lengyel királlyá való megválasztásának 450. évfordulója adta. Jarosławi bemutatójának pedig az adott hangsúlyt, hogy az egykori kolostor falán, a Báthory-Bem Egyesület adományaként épp tíz évvel ezelőtt került leleplezésre II. Rákóczi Ferenc domborműve. A kerek évforduló alkalmából Okos Márton, az egyesület elnöke egy Szent László- és Báthory-címerrel ékesített zászlót adott át Marek Pieńkowski-nak, a kulturális központ igazgatójának, aki meghatóttan köszönte meg az ajándékot s az újabb magyar kulturális rendezvényt, majd egy helyi művész által készített, II. Rákóczi Ferencet ábrázoló képet adott át Okos Márton részére. A bemutatón Jacek Górski domonkos szerzetes köszönte meg Okos Mártonnak, hogy összegyűjtötte Erdély lengyel szellemi és kulturális emlékeit.

Az Isten szolgája Esterházy János életét bemutató és lengyelországi tiszteletét terjesztő kiállításról és a hozzá kapcsolódó egyéb rendezvényekről a lengyelországi kárpátaljai regionális és katolikus média is beszámolót közölt.

dr. Molnár Imre

Szent István Ünnepe és az Országos Búzaösszeöntés Nagycsalomján „A Közösség Szívdobbanása 2025-ben”

Nagycsalomja, ez a szlovákiai magyarlakta falu, ahol a hagyományok a szív ritmusára dobbannak, 2025-ben is méltóképpen készül Szent István király, az államalapító és a magyar nemzet egységének ünnepére. Az idei esztendő különleges fényt vet a településre, hiszen a Szent István-napi meg-

emlékezés, amely hagyományosan augusztus 20-án köszönt be, Nagycsalomján 2025-ben augusztus 17-én teljesedik ki, egyedi szint adva a Kárpát-medencei magyarság ünnepi naptárának.

A Szent István-napi Ünnepe: A Közösség Lelke

Augusztus 17-én Nagycsalomja Béke parkja a magyar identitás és hit szentélyévé válik. A nap a Béke parkban kezdődik, ahol néptáncosok ropják a csárdást, énekkarok zengik a magyar dalokat, és a levegőt betölti a frissen sült kenyér illata, amely az élet és a hála szimbólumaként emelkedik az ünnep középpontjába.

Ami biztos: Nagycsalomja e napon is a magyarság összetartozásának eleven bizonyítéka lett.

A Búzaösszeöntés: A Föld és az Egység Ünnepe

Az ünnep csúcspontjaként az országos búzaösszeöntés szertartása emelkedik ki,

amely a magyar gazdák és a közösség összefogásának meghatározó jelképe. Nagycsalomján, ahol a föld termékenysége és a gazdálkodók szorgalma évszázadok óta összefonódik, a búzaösszeöntés több mint hagyomány: a lélek és a hit közös megnyilvánulása. A helyi gazdák által hozott búzaszemek egybe-

ömlenek, hogy az ünnepi kenyér alapanyagává váljanak, amelyet később a közösség együtt tör meg, az egység, a hála és a jövőbe vetett bizalom szimbólumaként.

A búzaösszeöntés Nagycsalomján nem csupán helyi esemény, hanem a szlovákiai magyarság egyik legfontosabb kulturális megnyilvánulása, amelyben a Csemadok helyi alapszervezete, a Magyar Szövetség járási szervezete kulcsszerepet vállalnak.

Az esemény a Béke parkban zajlik, ahol a résztvevők – idősök és fiatalok, gazdák és városiak – együtt ünneplik a termés ajándékát és a magyar nemzet összetartozását.

Egy Élő Hagyomány

Nagycsalomja hagyományörző szellemisége garancia arra, hogy az augusztus 17-i ünnep méltó lett a település múltjához és jelenéhez.

Egy azonban bizonyos: Nagycsalomja 2025-ben is a magyar kultúra és hit eleven szigete lesz, ahol a Szent István-napi ünnep és a búzaösszeöntés szertartása a közösség szívét és lelkét egyesíti.

E nap nem csupán egy ünnep, hanem egy ígéret: hogy a magyar hagyományok, akár a búzaszemek, örökké összefonódnak, és új kenyeret, új reményt hoznak a holnap számára.

PR.

Falunapi ünnepség Apátújfaluban

Az idei falunap különleges volt, mivel Apátújfalu első írásos említésének 890. évfordulóját ünnepeltük. Történelmi adatok szerint Apátit először 1135-ben említik II. Béla magyar király oklevelében a bozóki (Bzovík) bencés apátság részeként. Az oklevelek szerint a Hont-pázmány nemzetségbeli Lampert comes adományozta Apátit a bozóki apátságnak. Továbbá Apáti és Újfalu, Hont megye településeiként, hosszú időn át a Hont és Pázmán lovagok leszármazottainak birtokai közé tartoztak, és lakóik már korán gyakorolták a keresztény hitet.

Az ünnepség augusztus 16-án 14:30-kor vette kezdetét a helyi Jézus Szíve római katolikus templomban, ahol a szentmisét Ladislav Kováč lelkiatya celebrálta. Ezt követően került sor az ünnepi koszorúzásra. Apátújfalu azon községek közé tartozik, ahol minden évben megemlékeznek Szent István királyról és hagyatékáról. Hatalmas megtiszteltetés, hogy honalapító atyánk szobra, amelyet Krisztiáni Sándor (1975–2011) szobrászművész készített, 2001 óta ékesíti a falu főterét. A megemlékezés a lelkiatya imáival kezdődött, majd Jámber Laura szavalta el Szuhanics Albert Nemzeti Ünnepe – augusztus 20. című versét. Ezt követően zajlott a koszorúzás, amelyen részt vettek Jobbágyi és Terény polgármesterei és képviselői, Jámber László besztercebányai megyei képviselő, a Csemadok helyi alapszervezetének elnöke, Tóth Terézia és tagja, Jámber Mária, végül pedig Apátújfalu polgármester asszonya és képviselői fejezték ki tiszteletüket.

A falunapi kultúrműsor a helyi parkban zajlott, amelyet Nikoleta Sabóová, Apátújfalu polgármester asszonya nyitott meg. Ünnepi beszédében visszatekintést nyújtott a múltba, és ismertette őseink szokásait, valamint hagyatékát. Apátújfalu ősei földművesek, szőlősgazdák és kézművesek voltak. Szorgalmas munkájukkal nemcsak saját családjukat tartották el, hanem a falu jó hírét is építették. Beszédében azt is kiemelte, hogy sokszor nehéz idők jöttek – török idők, háborúk, természeti csapások, de az emberek mindig újrakezdték és életet hoztak a faluba. A 18–19. század békés fejlődést hozott, iskola épült, a szőlőtermesztés és a közösségi élet erősödött. A 20. század modernizációt – villanyt, utakat, új épületeket és két háborút is jelentett, de a nehézségek rávilágítottak az összefogás erejére. A polgármester asszony kihangsúlyozta, hogy

„ma Apátújfalu büszke és szorgalmas emberek otthona. Olyan hely, ahol a múlt és a jövő találkozik, ahol a hagyományokat őrizzük, de új álmokat is építünk.” Beszéde végén köszönetet mondott minden vendégnek, akik elfogadták a meghívást, valamint a környékbeli települések képviselőinek, partnereknek és barátoknak a támogatásért és együttműködésért. Külön háláját fejezte ki a falu lakóinak, a dolgozóknak, önkénteseknek,

támogatóinak, a műsorvezetőnek és a lelkiatyanak, akik mind hozzájárultak ahhoz, hogy a napot közösen ünnepelhessék.

A színes kultúrműsort a helybéliek alkották: a megnyitót az óvodások kezdték Miskey Viktória és Rimóci Natália óvopedagógusok vezetésével. Őket követte a Labdarózsa népdalcsoporthoz, melyet Bobál Kornél kísért harmonikán. A programot Jánoska Barbara hárfajátéka, valamint az Ipolybalogi Művészeti Alapiskola apátújfalui diákjai zárták Híves István igazgató vezetésével. Az ifjú zenészek: Miskey Matild, Kukučka Zoltán, Gavura Lukáš és Ďurík Matúš magyar népdalokat játszottak furulyán és zongorán.

A kultúrműsor után a Szensz zenekar szórakoztatta a közönséget híres slágereivel, majd a csábi The Glory zenekar rockkoncertje következett. Idén sem volt hiány tomboladíjakból, melyek sorsolása több mint egy órán át tartott. Az est fénypontja a csehországi ABBA Revival Pop Stars előadása volt, akik eredeti jelmezekben, utánozhatatlan hangzással és energiával adták elő az ABBA felejthetetlen slágereit. A hajnalig tartó mulatságot DJ Tomi (Nozdrovický Tamás) biztosította. Ezúton szeretnénk megköszönni Tamásnak, édesapjának, Lászlónak és segítőknek a remek hangosítást.

Ezt az ünnepi összefoglalót a polgármester asszony szavaival zárom. „Legyen ez az évforduló emlékeztető arra, hogy egy falu igazi ereje az emberekben van – bennünk. Kívánom, hogy falunk növekedjen, virágozzon, és száz év múlva utódaink is elmondhassák: Ez az otthonom, itt van a szívem.”

Tóth Terézia

Nemzetgyűlés az Órhegyen, hármas ünneppel

Ipolynyék Község Önkormányzata, mely ebben az évben ünnepli a község első írásos említésének 890. évfordulóját, 2005-ben indította útjára a Kárpát-medencei Nyék nevű települések találkozóját. Az út bizony nem volt mindig egyenes, de a hit és az elszántság sohasem hiányzott ezen, egykor a Nyék törzsből kinőtt településeknek az összetartozásához. Akárhogyan forgatjuk az idő kerekét, két évtized telt el azóta. Barátságok, rendezvények sora, kiállítások, iskolai vetélkedők, borászati és gasztronómiai kóstolók, fesztiválok és koncertsorozatok tucatjai kísérték ezt az utat, melyet keretbe foglalt az augusztus utolsó hétvégéjén megtartott jubileumi 20. találkozó, s melynek házigazdája ismét az alapító község, Ipolynyék volt. Az első találkozón nyolc település, a magyarországi Alsónyék, Felsőnyék, Nyékládháza, Kápolnásnyék, Kisnyék, valamint a Felvidékről Ipolynyék, Nyékvárkony és Feketenyék települések vettek részt. Idővel, időnként még csatlakozott a csapathoz a vajdasági Nyékinca, valamint a Sopron melletti Hernyék, valamint Budanyék, mely utóbbi település természetesen már beolvadt Buda és Pest egyesülésekor a fővárosba.

A történet sokszor olyan volt, mint a mesében: „hol volt, hol nem volt”, hiszen húsz év alatt szinte mindenhol kicserélődtek az önkormányzatok, és a személyes találkozók, valamint néhány egykori kollégának, Mirk Istvánnak és Ács Istvánnak az örökkévalóságba való távozása tompította a lendületet. De kitartottunk, hiszen az egykor a honfoglaló magyar törzsek gyeptűt védő Nyék törzs mindig is a harciaságáról és a bátorságáról volt híres. Természetesen a mai Nyék települések polgárai, genetikailag, leszármazásilag semmilyen módon nem kapcsolódnak az egykori honfoglaló törzsek harcosaihoz, szellemileg azonban ma is méltón viselik, és büszkén vallják azt, amit az ősök több mint ezer évvel ezelőtt

reánk testáltak. Bizonyosan érdekes azonban a Kápolnásnyéken élő Kupi László helytörténész családfakutató elbeszélése és bizonyítása arról, hogy ő az őseit és felmenőit vissza tudta hiteles levéltári dokumentumok alapján vezetni egészen a 10. századig, így azért mégis elmondhatjuk, hogy nem halt ki az írmagja teljesen a Nyék törzsnek.

A hétvégére elkészített program napon színesnek ígérkezett, magasra tett léccel várta az ideérkezteteket, hiszen a magasságot nem más, mint az Órhegyen, a Nyék törzs egykori első szálláshelyén, a Szent Ilona-keresztnél megtartott magyar nemzeti lobogó felvonása és a Nyék törzs képletes „nemzetgyűlése” jelentette. A jelen lévő közel hatvan résztvevő – akiket Ipolynyék község polgármestere, Baksa Krisztián köszöntött – szemében és lelkében is felgyulladtak azok a kis tüzek, mely a nemzetet megtartották ezer éven

Hirdesse a zászló egyazon sorsunkat: ha megvetjük lábunkat közös múltunk talaján, ha egymásnak vetjük vállunkat a közös jelenünkben – nincs, aki elvehesse tőlünk közös, boldogító jövőnk.

Az adományozó levelet Hrubík Béla, a Nyék Falvak Találkozójának egykori alapító ötletgazdája, Ipolynyék volt polgármestere olvasta fel, majd rövid köszöntő után előadta az Egy mondat a hazáról című versét, melyet Csábi Istvánnak, a balassagyarmati Rózsavölgyi Márk Alapfokú Művészeti Iskola igazgatójának zenés, verses műsora követett. Adjátok vissza a hegyeimet címmel. Igen, több mint száz évvel ezelőtt ugyan elvették tőlünk a hegyeinket, de el nem tudták vinni, és a lelkünkben mindig is a miénk maradt, még akkor is, ha mostanság a nemzet Trianonban való szétdarabolása után, már osztozni vagyunk kénytelenek rajtuk. A szülőföld azonban –

keresztül itt, a hadak útján, a Kárpát-medence szívében, ahol a fehér a tisztaságot és a hűséget, a piros a kiöntött vért és a zöld a szabadságot, a természet nagyságát és szépségét jelképezi a zászlónkon is. A nemzeti lobogót, az országzászlót, mely nemcsak jelképesen, de valóságosan is jelezte, hogy itt tényleges nemzetgyűlésre gyűltek össze a harcos hétköznapiakban edzett barátok és nemzettársak, 2016-ban Kövér László, a Magyar Országgyűlés elnöke adományozta Ipolynyék községnek. Idézet az adományozó levélből: „Ez az országzászló, amely az Országházon lobogott, hirdesse Ipolynyéken is, hogy összetartozunk.

Emlékeztessen azokra a magyarokra, akik minden erejükkel azért dolgoznak, hogy hazánk megőrizhesse a világon szétszóródott nemzet közösségeivel való összetartozását, és azért, hogy minden nehézség ellenére részt tudjunk venni egymás életében.

amíg azt betölti a magyar szív, az anyanyelv, a kultúra sokszínűsége és hűsége, a dalaink hangja és az anyanyelv gyermekeink által igazgyöngybe fűzött mondatai – a miénk. Ne hagyjuk elveszni, mert nincs másik, csak ez az egy. A nemzetgyűlés az Órhegyen jelképes volt, mint a nemzeti lobogónk felvonása is, és üzeni, hirdeti a Kárpát-hazában szétszóródott, sokszor elcsüggedt, néhol elfeledett, hatályon és határon túli, de bátor és kitartóan hűséges nemzettársainknak, bárhol is éljenek: mi itthon voltunk, itthon vagyunk, és itthon is leszünk, amíg egyetlen magyar szív is utolsót nem dobban! A jelképes nemzetgyűlés vidám mulatozással ért véget a helyi Csemadok tulajdonában 2011-ben felavatott tájház udvarán, nótaszó, finom borok és ételek és nem utolsósorban régi barátok, ismerősök társaságában, amíg ránk nem köszönt a tiszta eget bearanyozó éjjeli hold képe.

(Folytatás a 11. oldalon)

Bemutatkoznak járásunk CSEMADOK-alapszervezetei

A Csemadok 75 éve - Ipolykeszi

A Csemadok Ipolykeszi ASZ alakulásáról teljesen pontos adatok nincsenek, de az 1952. 4. 14-i tagsági névsor már az interneten is fellelhető a Csemadok-tagság központi nyilvántartási jegyzékében (digitális levéltár).

Az első elnök az alapszervezetben Nagy István volt. A kezdeti években több kirándulást, mulatságot szerveztek, de felléptek budapesti művészek – operett-énekesek is nagy sikerrel falunkban a Csemadok szervezésében. Évente részt vett az alapszervezet a csábi szüreti fesztiválon. A soron következő elnök Varga László, aki körülbelül 15 évig volt az alapszervezet élén.

Ezekben az időkben működött ipolykeszi fiatalokból álló színjátszó csoport is, amely nagy sikerrel előadta a Sári bíró c. darabot. Élénken működött a helyi asszonykórus énekcsoportja, akiket Dénes Sándor tanító úr és felesége, Ilonka tanított be. Fellépéseik alkalmával harmonizáló kíséretében, amit a tanító úr szolgáltatót meg, énekelték a népdalokat.

Varga László egykori elnök elbeszélése alapján nagy sikere volt az ipolykeszi Majális Napoknak, pár éven keresztül a helyi kultúrház melletti kertben, kinti Csemadok-színpad lett építve, és itt kerültek megrendezésre a különböző, főleg énekekből álló műsorok. A Csemadok alapszervezete rendezésében a 70-80-as években többször vendégszerepelt falunkban a kassai és komáromi színház vagy akár az Ifjú Szivek néptáncgyűttes.

Többször szerveztek kirándulásokat az alapszervezet részére Magyarországi területére is ezekben az időkben.

A Csemadok által 1968-tól megrendezett járási táncdalfesztivált több éven át Ipolykeszin rendezték nagy sikerrel, amely a mai napig szép emlékeket idéz fel egy-egy régi szereplőnél vagy egykori zenekaroknál. A helyiek közül megemlíthetők: Majer Erzsébet, aki fiatal kora miatt pár éven át csak versenyen kívül énekelt, de a későbbiekben már versenyzőként nagyon jó hangú adottságával 3x is győztese volt a járási táncdalfesztiválnak, és részt vett az országos versenyen is. A nyertes versenyzők sok helyen énekeltek mind Szlovákiában, mind Magyarországi területén.

A másik jó hangú fiatal énekes Balla Ágnes, több évben díjazott, és 1970-ben járási győztes, majd az országos versenyen Füleken a megtisztelő 2. helyezést érte el. Számos helyen fellépett szintén, később pedig mint zsűritag vett részt a táncdalfesztiválokon. Id. Belá József és Molnár István a férfiakat képviselték ezen versenyeken jó hangjukkal, szintén Ipolykesziről.

Az alapszervezet következő elnöke 1998–2005 között a fiatal és lendületes Gajdács Melinda volt. Ezekben az időkben a helyi fiatal lányokból és asszonyokból alakult énekcsoport sok fellépésen vett részt a környező falvakban, de akár a magyarországi Dejtár testvértelepülésen is. Aktív részesei voltak a helyi anyák napi műsoroknak, az idősek napja alkalmából szervezett esteknek, de szerveztek sportnapot is.

A Csemadok tagsága kivette részét nemcsak a kulturális programokból, de ha kellett, templomkerítést festettek, vagy takarítottak a falu területén, így még jobban összekovácsolódtak abban az időben a fiatalok.

Az Ősziórs országos nótaverseny ezekben az időkben több alkalommal Ipolykeszin valósult meg, így az alapszervezet mindig részt vett a szervezésben és a verseny lebonyolításában. Itt újra megemlíthető id. Belá József, aki a magyar nóta szeretetét élte, hisz rengeteg helyen fellépett sok ismert nótáénekes.

A néphagyományok közül a 2000-ben megvalósult kiszehajtásról már tévéfelvétellel is készült, és képek is vannak, ahol a sok fiatal lány gyönyörű népviseletben énekelve vonul végig a főúton, és a patakba dobják a kiszét, így jelképesen kiűzték a betegséget a faluból. A kiszehajtással egyidejűleg a helyi asszonyok egy régi építésű parasztházat rendeztek be emlékháznak, ahol minden helyiségnek megvolt a jellegzetes hangulata, régi berendezési tárgyai, eszközei.

A 2007–2025 közötti években a Csemadok-alapszervezet elnöke Böjtös Norbert volt, ebből az időszakból van meg a legtöbb emlékünknél leginkább. Megalakult az Aranyeső hagyományörző csoport, amelyben nagy szerepe volt Belá Rozi néninek, akinek a napokban ünnepeltük a 85. születésnapját, és bizony volt mit felidézni a csoport múltjából. A hagyományörző csoport vezetői voltak az évek alatt: Tóth Klára, aki az előadók forgatókönyvének nagy részét írta és betanította, valamint Böjtös Norbert és Böjtös Ildikó szintén vezette a csoportot az évek folyamán. A régi népdalokat, amelyeket főleg Belá Rozi nénitől tanultunk meg, felelevenítettük műsorainkban, ugyanígy több hagyomány menetét is, amelyet az idősebbek elmondása alapján állítottunk össze. Legelső műsorunk a Tollfosztó volt, amely egy falunap alkalmával mutatkozott be. A régi népviselet, díszlet és a szép, régen hallott népdalok, vidám történetek elmesélése, a fiatalabb és idősebb korosztály együtt szerepelése meghozták az elismerést, gratulációt a helyiek részéről és egyben az igényt is, hogy ezt folytatni kell. Ezen felbuzdulva a következő évben a helyi lakodalmost mutattuk be 40 perces előadásban, amely műsor a legtöbbször került színpadra. Ezt követte az aratás, a szüret, bíróválasztás és regrutasorozás, valamint betlehemes játékok is előadott a csoport. A kezdetekben 16 taggal is szerepeltünk, melyben a legfiatalabb résztvevő ötéves, a legidősebbek 70 év körüliek voltak. Sok-sok szereplés valósult meg ezekben az években elsősorban falunkban, de határon belül és Magyarországon is egyaránt. A kultúra szeretetén túl megtanultuk és átadhatjuk az utókornak az itt éltek csodaszép énekeit, néhány hagyományt, de a fellépő emberek egymás iránti tisztelete és szeretete, a megannyi élmény életünk végéig megmaradnak bennünk.

Néhány gyermek részt vett a Csemadok NTV által szervezett ITEFESZT több évadának versenyén, és Benko Reinold Krisztián, Böjtös Bianka, Böjtös Natália is szép eredményeket értek el ezen versenyen. Ezek a fiatalok a játék, az ének és a színpad szeretetéből kiindulva folytatták útjukat a zene vagy a tánc világába, amihez hozzájárultak az itt szerzett élmények és szereplések is, mi pedig örömmel és boldogsággal kísérjük tehetségük kibontakoztatását a művészetek területén.

2007-ben az alapszervezet vezetője gondolt egy nagyot, és az 1968-as régi járási táncdalfesztivál résztvevőinek listájával a kezében újjá szerette volna élesíteni a még élő résztvevőkkel ezt a táncdalfesztivált. Sok segítőtárs akadt a szervezeten belül és kívül is, és élőzene kíséretében 2007 októberében meg is valósulhatott ezen esemény. A szereplést vállaló egykori énekesek és régi zenekarok újra az ipolykeszi kultúrház színpadára állhattak, mellettük pedig új arcok is bemutatkoztak. A helyi résztvevők közül megemlíteném Kúkel (Majer) Erzsébetet, az új bemutatkozók közül Böjtös Norbert, Böjtös Ildikó, Básti János, Urbancsik János, valamint Cibulfa Katalin, Dudás Hajnalka és Páldi József is megmutatta tehetségét az újra rendezett estek keretében.

A táncdalfesztiválnak nagyon nagy sikere lett, így ezen felbuzdulva még 2008-ban és 2009-ben is megvalósult a környékbeli jó hangú énekesek, régi muzsikások, zenekarok fellépésével és mindvégig élő zenekari kísérettel. Minden rendezvény idevonzotta a táncdalokat szerető közönséget, és sok élménnyel, jó hangulattal zárult mindig a táncdalfesztivál.

menet a falu közepén, megtáncoltatva az egész lakodalmas menetet. A több országból érkező magyar csoportok a saját népviseletükben énekekkel, vidámsággal tették emlékezetessé ezt a színvonalas VII. Palóc Világtalálkozót.

A helyi Csemadok a közös műsorokon kívül Böjtös Norbert munkájának köszönhetően kirándulásokat is szervezett tagjainak, így látogattunk el Balatonboglárra több napra két alkalommal, de Egerben is szép kiránduláson vettünk részt. A helyi tevékenységünk között volt még a Szerettnap a Bőjte Csaba testvér árvaházaiából idelátogató gyerekekkel és szlovákiai gyermekotthon lakóival, trianoni megemlékezések, a Csemadok Juniálisán való sokéves fellépések vagy akár biciklitúra, sportnapok, helyi bálók több alkalommal való szervezése.

Az Aranyeső hagyományörző csoport mellett létrejött egy vidámabb jellegű, bohózatokat, jeleneteket, énekes produkciókat bemutató csapat is, akik a régi Telepódium tévéműsor alapján bemutatták már az Adóbevallás és a Nehéz nőnek lenni c. műsor egy-egy átdolgozását.

A helyi Csemadok sok produktív évet tudhat maga mögött, mindig képviselve a szervezetet, az anyanyelvünket minden egyes rendezvényen. Sajnos az évek alatt már több csapattárstól el kellett búcsúzni, többen elhaláloztak vagy elköltöztek, de az együtt töltött évek szép emlékei bennünk maradnak.

Az Aranyeső hagyományörző csoport 2012 novemberében a Tavaszi szél vizet áraszt... országos népdal- és népzenei verseny járásunkban, Lukanényében rendezett döntőjében ezüst sávós minősítést szerzett, és Böjtös Natália, mint az akkori verseny legfiatalabb, 9 éves szólóénekes, ipolykeszi versenyző, bronz minősítést kapott teljesítményéért.

2014-ben az alapszervezet elnöke, Böjtös Norbert a Csemadok megalakulásának 65. évfordulója alkalmából Diószegen az országos ünnepségen a Nagykürtösi járásból – 3 díjazottal együtt – országos kitüntetést vehetett át Bárdos Gyula Csemadok-elnöktől munkájuk elismeréséül és aktív tevékenységükért.

Az évek során az Őszirózsa országos verseny előestjének szervezését több alkalommal is újra nagy szeretettel vállaltuk el. A nótá szerető falunk lakosai között és a Csemadokon belül is erős. Arany koszorús minősítésű nótáénekesek is büszkélkedhetünk Básti János személyében, aki a mai napig sok helyen képviseli a magyar nótát szép hangjával. Az Őszirózsa verseny másik ipolykeszi díjazottja az ezüst koszorús ifj. Belá József, aki a nótát kedvelő és éneklő édesapja nyomdokaiba lépve szívből éneklő szintén a magyar nótát.

2022 augusztusában a helyi csoportunk részt vett a VII. Palóc Világtalálkozón, amely Ipolyzecsénykén került megrendezésre. A fantasztikus többnapos rendezvény egyik kiemelkedő eseménye a lakodalmas menet volt, melynek élén a mi fiatal menyasszony és vőlegényünk vezetésével, vőfélyünk verseivel tarkítva csoportunk is énekelve, táncolva vonult végig a falu utcáin. Egy hatalmas menyecske-táncos volt tarkítva a

Az alapszervezet vezetését 2025-től Böjtös Ildikó vette át. Ebben az évben júliusban Balassagyarmaton voltunk a 30. Palóc Búcsún és Folkfesztiválon, ahol többek között a Palóc vendégségben is bemutatkoztunk ipolykeszi finomságokkal és a hagyományos Szent Anna-napi körmenetben is részt vettünk helyi népviseletünkben. Igyekszünk minden évben megemlékezni a falunkban nevelkedett Ipolyi Arnold püspökről, néprajzkutatóról is, aki gyermekezeit itt töltötte.

A Csemadok-szervezet további célja, ugyanúgy mint a kezdetekben, a magyarságunk megtartása, alapszervezetünk létszámának bővítése, a kultúra szeretetének továbbadása a következő generációnak, szép népviseletünk büszkén viselése és az emberek szórakoztatása akár a hagyományörző csoport régi népdalokkal, vagy újabb jelleggel vidámabb jelenetek, énekes-táncos egyvelegek bemutatásával, illetve a mai kor szórakozási igényeinek figyelembe vételével.

Böjtös Ildikó

A Csemadok NTV hagyományos rendezvényére, a Nagyjaink nyomában elnevezésű látóútra az idei évben szeptember 11-én került sor. A Nagykürtösi járás magyar alapiskoláinak végzős tanulói jeles szülőteink, Madách Imre és Mikszáth Kálmán nyomába eredtek, hogy megismerkedjenek életükkel és munkásságukkal, illetve a meglévő ismereteiket bővítsék. Meglátogattuk az alsósztrigovai Madách-kastélyt, ahol a tárlatvezető részletes családtörténettel ismertetett meg bennünket, ezután átsétálva a parkon koszorút helyeztünk el

Nagyjaink nyomában jártunk

helytörténet-kutató mondott pár információt Zs. Nagyról, az iskolák 1-1 képviselője pedig elhelyezte az emlékezés koszorúját. Következő megállónk Csesztve, pontosabban az itteni Madách Imre Emlékmúzeum volt, amely korhű dokumentumokkal idézi föl Madách Imre életét és munkásságát. Személyes bútorai közt itt található a bölcsője is. A modern technikai eszközökkel felszerelt kiállítás és a kis színpad a

korhű öltözettekkel sikert aratott a diákok körében. Utolsó megállónk Horpács volt, ahol ismét a „nagy palóc” életéből kaptunk ízelítőt a Mikszáth Kálmán Emlékházban. Utunk végén a szervezők jóvoltából egy kis füzettel gazdagodott minden

Madách Imre sírjánál, majd Szklabonya felé vettük utunkat. Itt a Mikszáth-emplékház két szakavatott munkatársa várt minket, és szintén bőséges tudásanyagot gyűjthettünk Mikszáth életével és műveivel kapcsolatban, valamint megismerhettük a kiállítás egyes részeit, köztük sok-sok érdekes interaktív elemet is. A Mikszáth-szobornál is koszorút helyeztünk el, az autóbusból még megpillantottuk Mikszáth Mariska és a szülei sírját, és már folytattuk is utunkat. Egy rövid kitérőt tettünk a zsélyi temetőbe, ahol Zs. Nagy Lajos sírján helyeztünk el koszorút, hisz a költő idén szeptember 28-án töltené be 90. életévét, illetve 20 éve annak, hogy eltávozott közülünk. A sírnál Böhm András

utazó, amely 13, a Nagykürtösi járásban született vagy itt tevékenykedett jeles elődünk életét és munkásságát foglalja össze. A borongós idővel kezdődő, de ragyogó napsütéssel záruló utunkért köszönet a Csemadok NTV vezetőségének!

A tanulmányi kirándulás a Kisebbségi Kulturális Alap - SzK és a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. támogatásával valósult meg.

-ná-

Nemzetgyűlés az Őrhegyen, hármas ünneppel

(Folytatás a 7. oldalról)

Másnap a templom előtti Szent István téren Ipolynyék és Zsombó település polgármesterei felavatták azt, a Szent István intelmeit tartalmazó, fából készített nyitott könyvet, az ott álló kettős apostoli kereszt előtt, melyet egykoron, 10 évvel ezelőtt, a két község testvértelepülési szerződésének aláírása alkalmából adományozott Zsombó község Ipolynyéknek. A megújulást és a kölcsönös tiszteletet jelképező ajándék előrevetíti, hogy a települések közötti kiváló és gyümölcsöző együttműködés a jövőben is folytatódni fog. Amit a délután folyamán a polgármesterek a megújított testvértelepülési szerződés aláírásával is megpecsételtek. A tér egyik sarkában átadásra és felszentelésre került még a nemrégiben a Magyar Országgyűlés Vadásztermében Kallós Zoltán Külhoni Magyarságért Díjjal kitüntetett Hrubík Béla által készített, remekbe szabott emlékkapu is, mely a Nyék települések összetartozását, barátságát és a XX. jubileumi találkozóját örökíti meg. Az emlékkaput a jelenlévő Nyék települések, Alsónyék, Felsőnyék, Ipolynyék, Kápolnásnyék, Nyékvárkony, Feketenyék és Nyékládháza polgármesterei leplezték le közösen. Ezt követően került sor szent királyunk szob-

rának árnyékában a Nyék falvak borainak összeöntésére, melyet Kupi László, kápolnásnyéki borlovagrendi tag felügyelt alapos szakszerűséggel.

A délelőtti gazdag program a helyi moziateremben folytatódott, ahol a helyi Balassi Bálint Magyar Tanítási Nyelvű Alapiskola tanulói készítettek remek történelmi és kulturális összefoglalót képekben – írásban és vetítéssel egybekötve – a 890 éves Ipolynyékról. Az előadás annyira jól sikerült, hogy azon felbuzdulva a diákokat Kápolnás-

nyék és Nyékládháza polgármestere is meginvitálta a községükben lévő iskolába egy bemutatóra. Ha valaminek van értelme, akkor ennek bizonyára.

A délutáni, alaposan megtervezett kultúrműsort, mely még esőmentesen szüreti felvonulással és koszorúzással kezdődött a Hősök terén, gyakorlatilag elmosta az eső, de még a nagy zápor előtt sikerült átadni a diákoknak, az egykori Nyék Falvak Találkozója alapítotagjainak, valamint a helyi érdekeltségű szervezeteknek, iskolának, óvodának Ipolynyék Község Díját, melyet az első írásos említés 890. évfordulója alkalmából adományoztak nekik. A háromnapos ünnepség vasárnap szentmisével és

Szent István királyunk bronzból készült szobrának közös megkoszorúzásával ért véget.

Lélekben megerősödve, szellemileg, érzelmileg feltöltődve tért mindenki haza, gondolataiban ismételve az Emlékkapu történelmi Magyarország térképébe vésett, azt keretbe foglaló, a Szózatból kiragadott idézetét: „Hazádnak rendületlenül”.

Hrubík Béla

Tanévnyitó - Ipolynyék

Szeptember 1-jén Ipolynyéken a Balassi Bálint Alapiskolában is kezdetét vette a 2025/2026-os tanév. A gyönyörű napsütéses kora őszi reggelen rövid kultúrműsor nyitotta meg az új tanévet. Tóth Dorottya szavalata és Tóth Roland hegedűjátéka és éneke tette még bensőségesebbé a tanévkezdést. Gyurász Szilvia igazgatónő beszédében sok sikert és szép élményeket kívánt az új tanévben, majd a polgármester úr, Baksa Krisztián szólt a jelenlévőkhöz, aki megosztotta velünk gondolatait az iskolakezdéssel kapcsolatban. Elmondta, hogy mindent megtesz majd annak érdekében, hogy ez az iskolaév is zökkenőmentesen, problémamentesen záruljon. A tanévnyitót szentmise követte, melyet Parák József püspöki helynök celebrált. Az első osztály 12 kisdiajból álló népes csapatát Bojtos Magdolna tanító néni irányítja.

MT

Interjú Balga Zoltán atyával

Az Ipoly mentéről Prágába

Az alábbiakban a csábi Balga Zoltán atyával, lapunk állandó külső munkatársával, pappá szentelésének 15. évfordulóján készült interjút olvashatják.

- Kedves Zoltán atya! Ön a prágai belvárosi Szent Henrik és Kunigunda-templom mellett működő magyar, szlovák és cseh plébánia vezetője. Először azt kérdezem, kinek vagy minek a hatására döntött a papi hivatás mellett?

- Hivatásom gyermekkortól érlelődő valóság: nagy hatással volt rám a családi környezet, a ministránszolgálat élményei, valamint a '90-es években zajló imnapok a papi és szerzetesi hivatásokért. A végső elhatározás gimnazista koromban született meg. Egy három hónapos londoni tartózkodás során – távol az iskolától és a barátaitól – volt időm csendben átgondolni, valóban erre hív-e az Isten. Amikor negyedévesként dönteni kellett a továbbtanulásról, már egy imádságban és elmélkedésben megértelt igent tudtam kimondani.

- Hogyan fogadták elhatározását a szülei?

- A szüleim lényegében számoltak ezzel a lehetőséggel, így nem okozott számukra meglepetést. Amikor az osztályfőnöki órán kiderült, hogy teológiára jelentkeztem, inkább megerősítve érezték mindezt, mintsem meglepődtek volna.

- Az ipolysági magyar gimnáziumban érettségizett. Utána a pozsonyi papi szemináriumban folytatta tanulmányait. Három év után püspöke úgy döntött, hogy Budapestre küldi továbbtanulni a Központi Szemináriumba. Örült a püspök atya döntésének?

- A magyar tannyelvű gimnázium után nem volt könnyű feladat Pozsonyban helytállni: a legalapvetőbb imádságokat és a filozófiai-teológiai terminológiát is szlovákul kellett elsajátítanom. Sokszor kétszer annyit tanultam egy-egy vizsgára, mint szlovák nyelvű kispaptársaim, mégis az első év végén a közel húszfős évfolyamból ketten végeztünk jeles eredménnyel. Szívemben élt a vágy, hogy anyanyelvemen tanulhassak, de akkor egy magyarországi szemináriumba való jelentkezés magyar egyházmegyéhez való tartozást is jelentett volna, ami számomra elképzelhetetlen volt. Ezért a 2008-as egyházmegyei átszervezés után Rudolf Baláz püspök atya döntését, hogy Budapestre, a Központi Szemináriumba küld, nagy kegyelemként éltem meg. Az egyházmegye-felosztás nagyon hátrányos volt a felvidéki magyar közösség részére, de számomra ez nyitotta meg az utat a budapesti tanulmányok előtt, tulajdonképpen már akkor megvalósult az a páli igazság, mely később papi jelmondatom is lett: „Az Isten szeretőknek minden a javukra válik.”

- Egy Önnel régebben készült interjúban elmondta, hogy gyorsított eljárásban szentelték pappá. Mi volt a dolog előzménye?

- 2010 júniusában, az ötödév befejezése után szenteltek diakónussá Budapesten. A szokásrend szerint szeptembertől a licencia tanulmányaimat kezdtem volna meg, pappá szentelésem pedig a következő évre esett volna. Július elején azonban Rudolf Baláz püspök atya a püspöki kúriára hívott, és közölte, hogy augusztusban pappá kíván szentelni.

Mivel a kánonjog szerint meghatározott diakónusi szolgálati idő és a 25. életév betöltése szükséges, a szenteléshez felmentésekre is szükség volt. A döntés váratlanul ért, de a belém vetett bizalmat éreztem mögötte. 2010. augusztus 21-én Ipolyságon szenteltek pappá. Ősszel – már papként – megkezdhettem a licencia tanulmányaimat Budapesten levelező formában.

- Felszentelését követően egykori diákvárosában, Ipolyságon káplánként kezdte papi szolgálatát. Plébánosi kinevezése Ipolyviskre szólt. Hogyan emlékszik vissza ezekre az évekre?

- A legszebb papi éveim voltak. Ipolyságon otthonosan mozogtam: régi tanárok, osztálytársak, barátok vettek körül, és hamar új kapcsolatokat is építettem, különösen az iskolákban és a fiatalok között. Mahulányi József esperes úr mellett szolgálhattam; szigorú, következetes, magyarságára és katolikus hitére büszke papot ismertem meg benne, aki nek tanácsait ma is kamatoztatom. Ipolyvisk az első „nagy szerelem”: felújítottuk a templomot és a plébániát, kórust alapítottunk, egyházi bált, zárandoklatokat, filmklubot és nyári táborokat szerveztünk. Nagyon sok családdal ma is kapcsolatban vagyok; az akkori ministránsok közül sokan ma már édesapák. Jó látni, hogy az elvetett mag (hála Istennek a legtöbb esetben) jó gyümölcsöket terem.

- Mikor, hogyan és milyen megbízatással érkezett az Ipoly mentéről Prágába?

- Korábban sosem jártam Prágában, a cseh nyelvvel is csehül álltam. Ha kispap koromban valaki azt mondja, hogy egyszer cseh, szlovák és magyar pasztorációt fogok végezni Prágában, bizonyára ki nevetem. Mégis a Gondviselés idáig vezetett. Egy papi találkozón ismerkedtem meg Duka bíboros úrral, aki felfigyelt magyar nevemre; nem sokkal később levelet kaptam tőle, hogy vállalnám-e a magyar lelkipásztori élet megszervezését. Válaszoltam, hogy erről a püspökömmel kell egyeztetni; ő pedig azt a döntést közölte, hogy bíboros úr kérésére 2016. július 1-jétől Prágában folytatom szolgálatom.

Hamarosan kiderült, hogy a szlovák plébánia plébánosa visszatér Szlovákiába, és felkértek, vállaljam el a szlovák plébánia vezetését a belvárosi Szent Henrik cseh plébániával együtt. Képletesen szólva a „mély vízbe” dobtak – és ezzel kezdődött a prágai kaland.

- Egy híján immár 10 éve vezeti a Szent Henrik és Kunigunda-templom plébániáját. Hogyan ismerkedett meg a prágai magyarokkal, akik, gondolom, örömmel fogadták a magyar pap érkezését?

- Papságom „emberhalász” jellegét igazán Prágában értettem meg. A technikai lehetőségek – főként az internet – révén kezdtük építeni a prágai magyar közösséget. Az első magyar szentmiséken néhány tucatnyian voltunk, de hónapról hónapra nőttünk. Ma már egy erős közösségről beszélhetünk, ahol fiatalok, családok, gyermekek és idősek is megtalálják a helyüket; a plébániai agapékon jó látni, hogy barátok találkoznak, és otthon érzik magukat a plébánián.

- Mi mindent sikerült megvalósítania megbízatásából közel egy évtized alatt?

- Talán a legnagyobb ajándék, hogy 2017-ben létrejöhett a Prágai Magyar Katolikus Plébánia, amely a főegyházmegye területén élő magyarokat és családtagjaikat egyházi jogi keretbe foglalja. A nyugat-európai diaszpóra magyarságánál ez egyedülálló. Hálás vagyok, hogy Duka bíboros úr támogatta a kezdeményezést. Létrehoztunk egy tízfős katolikus diákokthont az itt tanuló fiatalok számára, és közösségünkben állandó diakónus is született, akit – ha Isten is úgy akarja – november 1-jén fognak felszentelni.

- Milyenek a jövőbeni tervei?

- Legfontosabb a közösség megerősítése: a magyarságtudat és a családok vallási életének elmélyítése. Sokat kell dolgoznunk azon, hogy az itt élő magyarok magyarként és hívőként is megmaradjanak. A vegyes házasságok – nemzetiségi és felekezeti értelemben – komoly kihívást jelentenek, ezért a szívekben és fejekben is szeretnénk erősíteni az elhatározást: a jövő nemzedékeinek minősége a mi felelősségünk. Konkrét tervünk egy plébániai kávézó és közösségi tér létrehozása, ahol lelki programok, könyvbemutatók, koncertek, katekézisek és képzések kaphatnak helyet – ez a közeljövő egyik nagy célja.

- Mi az, amit nem kérdeztem, de fontosnak tartja még elmondani?

- Fontosnak tartom hangsúlyozni, hogy templomunkban három közösség talál otthonra: a szlovák személyi plébánia, a magyar személyi plébánia és a helyi cseh közösség. Kezdetben tartottam a cseh–szlovák és a szlovák–magyar kapcsolatok törekénységétől, ezért mindig arra törekedtem, hogy mindhárom közösség azt kapja, ami őt megilleti – az igazságosság szellemében. Azt szerettem volna, hogy lelki atyjukként tekintsenek rám, érezzék, hogy értük vagyok itt. Óriási öröm számomra, hogy templomunkban szinte megtestesül a közép-európaiság: képesek vagyunk nemzetek fölöttien gondolkodni, és katolikus tágassággal szemlélni a zürzavaros világot. Ennek megvalósulásában mindvégig tapasztalom az Istentől kapott kegyelmet; számomra újra és újra igazolódik, hogy „Az Istent szeretőknek minden a javukra válik.”

Bodzsár Gyula

Fotó: Balga Zoltán archívumából

Túlzások nélkül: hiteles Mária-tisztelet

Szeptember Mária-ünnepei – Kisboldogasszony (szeptember 8.), Szűz Mária Szent Neve (szeptember 12.) és a Fájdalmas Anya (szeptember 15.) – arra hívnak, hogy a Megtestesülés fényében tekintsünk újra Jézus édesanyjára. A Mária-tisztelet sokak számára otthonos és vigasztaló, másokban viszont kérdéseket ébreszthet, főként, amikor túlhajtott vagy félreértett formáival találkozunk. Érdemes

ezért józansággal és az Egyház hitének mércéjével „helyreigazítani” kapcsolatunkat Máriával: mit mond a teológia, mit tanít a lelkiség, és hogyan jelenik meg mindez a mindennapi gyakorlatban.

A Hitvallás szavaival valljuk: „Megtestesült a Szentlélek erejéből Szűz Máriától és emberré lett.” Mária nem pusztán a tökéletesség jelképe, hanem a Megtestesülés titkának része. Szüzessége a titok „vertikális” dimenziójára mutat: Isten emberi közreműködés nélkül lép be világunkba. Anyasága a „horizontális” dimenziót jelzi: Jézus valóban közénk tartozik, történelmünk része. Mária így nem elvon a Fiútól, hanem hozzá vezet; tisztelete akkor hiteles, ha Krisztus arcát teszi láthatóbbá.

Gyakori kísértés, hogy „örök kisfiúként” közeledünk a Szűzanyához: menedéket, vigaszt kérünk, és ez rendjén is van. De a keresztnél Jézus Máriát Jánosra bízta, nem fordítva. A tanítvány „magához vette” Máriát, vagyis felelős, gondoskodó szeretettel viszonyult hozzá. Ebből következik a mi feladatunk is: amit Máriáról vallunk, rajtunk keresztül váljon valóra. Ha azt mondjuk, Mária a szomorúak vigasztalója, vigasztaló jelenlété kell lennünk. Ha azt mondjuk, Mária a bűnösök menedéke, akkor irgalmas magatartással kell közelednünk a sebzett emberhez. Ha Máriát a betegek gyámolítójaként tiszteljük, ezt konkrét szolgálattal, türelemmel és hűséggel fejezzük ki.

Mária alakját gyakran „szelídnek” látjuk, de nem gyöngye volt: bátor, állhatatos és döntésképes asszony. Az anyai szív fájdalmas iskolájában megtanult elengedni: a Fiút nem birtokolni, hanem mindenki szolgálatára odaadni. Ez a mozdulat ma is tanít: megtartani azt, ami ránk van bízva, és elengedni, amit Isten kér. Basil Hume bíboros írja, hogy amikor megoldhatatlannak tűnő gondokkal küzdött, a Szűzanya elé állt, képletesen az ő kezébe tette a saját kezét, és úgy bízta rá a terheit. Nem varázslat ez, hanem a keresztény bizalom gyakorlata: imádságban átengedni azt, amit már nem tudunk a saját erőnkben rendezni.

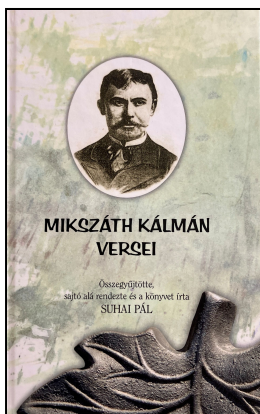
Szent Bernát mondása szerint „De Maria numquam satis” – a Szűzanyáról sohasem lehet eleget mondani. Mégis szükség van mértékre: a szeretet mércéje a hit. Ne önálló világot építsünk Mária köré, hanem engedjük, hogy általa a Fiúhoz jussunk közelebb. Így lesz a szeptemberi Mária-ünnepek sora nem pusztán szép hagyomány, hanem életet formáló találkozás: a Megtestesülés titkába vezető út, amely bátorít a mindennapokban hűségesen szeretni, irgalmasan szolgálni és reménnyel tekinteni előre.

Balga Zoltán

Könyvajánló

Mikszáth Kálmán versei

**Összegyűjtötte, sajtó alá rendezte és a
könyvet írta Suhai Pál**

ben. Jelen kiadás Suhai Pál költő, esszéíró, tanár nevéhez köthető, aki részt vett Mikszáth Kálmán összes művei kritikai kiadásának munkálataiban is.

A kötet időrendi sorrendben közli Mikszáth verseit, ez alapján vannak besorolva az egyes fejezetekbe, alfejezetekbe is. Két nagy részre tagolódik a könyv, a Kisebbségi költemények és a Hosszabb elbeszélő művek címűre. Az első részen belül a tanulóévei során keletkezett, tehát a rimaszombati és selmecbányai tanulmányaihoz köthető versek, majd a pályakezdése idején különféle lapokban (Igazmondó, Hasznos Mulattató, Lányok Lapja) megjelenő költemények és a szegedi időszak termése következik. Valamennyi részt a kötet összeállítójának előszava vezet be, majd a versek alatt, lapalji jegyzetként, további információk találhatók a versek eredeti megjelenési helyéről, annak körülményeiről.

Mikszáth legelső ránk maradt verse 1860-ban, az író 13 éves korában keletkezett, és a rimaszombati protestáns főgimnázium Értesítőjében maradt fenn. Egy rövid névnapi köszöntőről van szó, amely attól függően, hogyan olvassuk – tehát sorok vagy hasábok szerint – tekinthető jó-, de rosszkívánságnak is. Érdekességgé álljon itt e rövid vers, mely jó példázata a mikszáthi humornak is:

A mosolygó élet
A mosolygó élet – kísérje léptedet,
Távol legyen tőled – a gyász emlékezet.
Minden, mi jó vagyon: – hogy szívedben légyen,
Kerüljön, de nagyon – a keserv és a szégyen!

A kiadvány első része 33 verset tartalmaz, míg a második rész 3 hosszabb elbeszélő művet (Herceg Eszterházy Miklós kalandjai szárazon és vízen; Jókai Mór vagy a komáromi fiú, ki a világot hódította meg; Herceg Eszterházy Miklós további kalandjai).

Legvégül idézzünk a Mikszáth Kálmán Társaság könyvsorozata, a Mikszáth Könyves Téka 12. köteteként megjelent mű összeállítójának soraiból: „... A nagyérdemű pedig mégis csak örülhet, hiszen Mikszáth homályba merült, paragon heverő költői tevékenységének jó részét e gyűjteményes kiadással máris kézbe veheti – a versek pedig végre fölébredhetnek mintegy másfél évszázados Csipkerózsika-álmukból.”

-ná-

Régi nóta, híres nóta

Járásunkban az idén 26. alkalommal rendezük meg a magyarnóta-énekesek országos versenyét Őszirozsza címmel. Úgy gondoltuk, hogy a magyar nóta népszerűsítését havilapunkban is vállaljuk azzal, hogy minden számunkban leközölünk majd egy-két nótát, melyek közt lesznek örökzöldek, népszerűek, de kevésbé ismertek vagy ismeretlenek is.

Kisasszony napjára elmennek a fecskék,
A mi szerelmünk már csak egy fájó emlék.
Csak egy fájó emlék, csak egy könnyes álom,
Nem is volt jó más egyébre, csak hogy mindig fájjon,
Hogy örökké fájjon.

Hogy örökké fájjon a te édes csóкод,
Mindig rád gondoljak, sose legyek boldog.
/: Legjobb volna talán, ha én is elmennék,
Hiszen nekem új tavaszt már nem hoznak a fecskék,
Nem hoznak a fecskék.:/

Minden piros, fehér rózsát neki vittem,
A világon egyedül csak neki hittem,
Mégis elment messze tőlem,
Elvitte a szívből a sok-sok nótát,
Elvitte a sok-sok piros, fehér rózsát.
Piros rózsá, fehér rózsá, mondjátok meg, mi van véle,
mi hír róla.

Most már újra szegény vagyok, semmim sincsen,
Csak pár hervadt rózsaszirm minden kincsem.
Nem maradt más, csak egy álom,
Álmaimban gyakran látom kedves arcát,
Látom azt a sok-sok piros, fehér rózsát,
Piros rózsá, fehér rózsá, csak egy szál is jut-e majd
a koporsómra.

Nem vagyok én boldogságra teremtve,
Váljunk el, és legyen minden feledve.
||: Csak még egyszer nézhetnék a szemébe,
Kiolvasnám belőle, hogy szeret-e még,
vagy elfelejtett örökre. :||

Ez a legény most kezd nekem tetszeni,
De szeretnék véle szívet cserélni.
||: Megmondanám, hogy vigyázzon a szívére,
El találom lopni, el találom csalni tőle cserébe. :||

Már énnékem beborult az ég,
Elverte a búzámat a jég.
Elvitte a lovamat a végrehajtó,
Szeretóm is elszerették tőlem végül!
Nem élhetek muzsikaszó nélkül,
Nem élhetek muzsikaszó nélkül.

Húzd rá, cigány, a fülembé húzd!
Azt húzd, hogy a nagy ég beborult.
Hogy lefagyott kertem legszebb rózsafája,
Hogy a rózsám, a rózsám is elhagy, s végül:
Nem élhetek muzsikaszó nélkül,
Nem élhetek muzsikaszó nélkül.

Szeptember a kertekben

A nyár elmúlásával elindulnak az őszi teendők a kertekben. A hűvösebb idők beköszöntével fel kell készíteni a talajt a következő évre, és a már letermett növényeket betakarítani. Igaz, hogy a szeptemberi hónap még tartogathat meleg, napsütéses napokat, viszont a teendőknek érdemes időben nekifogni.

Szeptemberben beérik a nyári munkák gyümölcse: a paprikák, paradicsomok, padlizsánok és cukkinik is ilyenkor már nagy mennyiségben a betakarításra várnak. Ne hagyjuk túlérésig a termést a növényeken, hiszen ezzel megelőzhetjük a betegségek terjedését. Az őszi vetések is elkezdhetők szeptemberben: a jövő évi termés sikere érdekében érdemes már most megtervezni a következő szezon előkészületeit. A téltűrő növények, mint spenót, rukkola, saláta és sóska már szeptemberben elvethetők. A betakarítás után érdemes a talajt komposztal, szerves trágyával gazdagítani, hogy a következő vetés számára tápanyagban gazdag földet biztosítsunk. Az őszi időszakban is igyekezzünk a gyomokat folyamatosan eltávolítani, hogy ne árnyékolják be a haszonnövényeinket, és ne vonják el tőlük a tápanyagokat. Mindenképp előzzük meg a felmagzásukat, mert ha későn szedjük ki a gyomokat, és elszórják a magjaikat, az sok bosszúságot fog a következő évben okozni.

Az alma, körte és szilva is nagyrészt éretté válik szeptemberre. Fontos, hogy a gyümölcsöt a megfelelő időben szedjük le, mivel így tovább eltartható lesz. Az őszi időszak alkalmával, főleg a betakarítás után, érdemes némi igazító metszést is végezni. Távolítsuk el a sérült, beteg vagy elhalt ágakat, ezzel is elősegítve a fa egészséges további fejlődését és a következő évi bőséges termést. A gyümölcsfák körüli talajt kissé lazítsuk fel, hogy a gyökerek könnyebben juthassanak oxigénhez és tápanyagokhoz. Szórhatunk a talajra érett komposztot vagy szerves trágyát. A lehullott gyümölcsöket és leveleket gyűjtsük össze, hogy megelőzzük a kártevők (például gyümölcsmolyok) és betegségek áttelelését, tovább terjedését. A szeptemberi kerti munkák nemcsak a jelenlegi növények és azok termésének az egészségét, hanem a következő év termesztési alapjait is megteremtik.

A tulipán, a jácint, a nárcisz, a gyöngyike és sok minden más, korán tavasszal pompázó virágok hagymáit most szeptemberben érdemes elültetni, hogy még az ősszel gyökeret fejleszthessenek. A megtisztított, egészséges hagymákat olyan mélyen kell a felásott talajban elhelyezni, hogy felettük legalább kétszer olyan vastag földréteg legyen, mint a hagyma magassága. Az ilyen mélyen ültetett hagymából fejlődött növények nem dőlnek ki, és erőteljes virágokat nyitnak. Még vethetők az olyan növények, amelyek nem érzékenyek a téli hidegre: ilyen a szarkaláb, a díszmák és a körömvirág is. Az őszi vetésnek köszönhetően tavasszal hamarabb virágoznak. Most jött el az ideje számos évelő növény szaporításának is: a sásliliom, a pünkösdi róza, a nőszirmos és a lángvirág töve is ebben a hónapban a legalkalmasabbak a szétosztásra.

A levirágozott cserjéket viszont ideje visszavágni, a szeptemberi metszési munkák zöld hulladékait pedig érdemes aprítani, majd komposztálni.

Elérkezett a málna és a többi bogyós gyümölcs metszésének ideje is. A málna esetében fontos, hogy a letermett vesszőket eltávolítsuk, hiszen ezzel nagymértékben hozzájárulhatunk a betegségek megfékezéséhez és a kártevők felszaporodásának megakadályozásához.

A pázsit növekedése szeptemberben már lassúbb, így a fűnyírások száma is csökkenthető. Ha öntözött volt eddig a füvesített területünk, akkor az öntözések számát elkezdhetjük csökkenteni, egyúttal a vágásmagasságot kicsit növeljük. A nyári intenzív öntözés sok tápanyagot kimoshatott a talajból, így szeptemberben még utoljára kijuttathatunk kondicionáló gyeprágyát a pázsitunkra.

Iskolakezdés és tünődés – kellene egy kis finomhangolás az iskolarendszerben

Szeptemberben újra megtelnek az iskolapadok, és sok szülő, pedagógus, diák ugyanazt a kérdést teszi fel: jó irányba neveljük-e a gyerekeinket? Nemcsak arra gondolok, hogy mennyire tudják majd a szorozótáblát vagy a helyesírást, hanem arra is, milyen szemlélettel lépnek majd ki az életbe.

Az iskolában ma is erős a verseny. Jegyek, piros pontok, rangsorok – mind azt üzenik: akkor vagy értékes, ha jobb vagy másoknál. Ez a logika mélyen bevésődik, és később is velünk marad. Felnőttként már nem a matekdolgozat miatt versenyzünk, hanem fizetésben, státuszban, vitákban. Így születik meg a folyamatos összehasonlítás, ami társadalmi szinten is bajokat hoz.

Ezért látjuk nap mint nap, hogy törzsi gondolkodás uralkodik: „mi” és „ők”. Az árnyalatok eltűnnek, helyette fekete-fehér ítéletek születnek. Gyakran hiányzik az empátia, a másik valódi meghallgatása. Sokszor bizalmatlanok vagyunk, gyorsan ítélkezünk, és előítéleteket gyártunk ismeretek nélkül.

A politikusok és közéleti szereplők talán a legélesebb tükrei ennek a folyamatnak. A parlamentben vagy a kampányban ritkán hallunk valódi párbeszédet. Inkább azt, ki tudja jobban legyőzni a másikat a szavak mezején. Mintha az osztályterem folytatódna nagyban: ki kapott ötöst, ki bukott meg. A közös megoldások háttérbe szorulnak, a törzsek pedig szlogenekkel üzengetnek egymásnak.

Pedig lehetne másképp. Ha az iskolában nem egymáshoz mérnénk a gyerekeket, hanem önmagukhoz, ha a fejlődést, a kíváncsiságot, az együttműködést értékelnénk, akkor talán felnőttként is több bizalom, több empátia és több partnerség lenne közöttünk.

Az iskolakezdés mindig jó alkalom a tünődésre. Talán ideje lenne finomhangolni az iskolarendszert, hogy ne csak tudást adjon, hanem egészségesebb mintát is arra, hogyan éljünk együtt. Nem versenytársakként, hanem társakként.

Cibulya Gyula

**V blízkej budúcnosti ponúkame možnosť bývania
v novovybudovaných nájomných bytoch v obci Ipeľské Predmostie!**

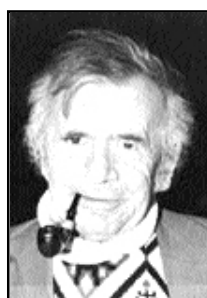
Lakhatási lehetőséget kínálunk a közeljövőben az újonnan épült bérlakásokban Ipolyhídvégen!

K dispozícii sú byty s nasledovnými parametrami:
3-izbové s rozlohou 79,60-79,92 m²,
2-izbové s rozlohou 48,36-56,50 m²
a jednoizbové s rozlohou 24,72 m².

A következő típusú lakások állnak rendelkezésre:
3 szobásak, 79,60-79,92 m² alapterületűek,
2 szobásak, 48,36-56,50 m² alapterületűek
és 1 szobásak, 24,72 m² alapterületűek.

Info: <https://www.ipelskepredmostie.sk/aktuality> +421474888131

Zs. Nagy Lajos Emléknep

2025. szeptember 28-án Zsélyben a Zs. Nagy Lajos Emléknep keretében emlékezünk a járásunkban született író, költő, újságíró születésének 90. és halálának 20. évfordulójára.

A 15:30 órakor kezdődő megemlékezés Zs. Nagy Lajos sírjának megkoszorúzásával veszi kezdetét a zsélyi temetőben, majd a kultúrház falán található emléktáblánál folytatódik az ünnepi műsor. Ezt követően író-olvasó találkozóra kerül sor a zsélyi kultúrotthonban, ahol Hrubík Béla költő, író, a Magyar Kultúra Lovagja mutatja be könyveit, illetve a Honvédmenház története c. kiállítás – amely szintén megtekinthető lesz az Emléknep idején – kurátorával találkozhat az érdeklődő közönség.

**Mindenkit szeretettel vár
a Csemadok Nagykürtösi Területi Választmánya!**

MEGHÍVÓ

a
CSEMA
DOK

Országos Tanácsa megbízásából
a Csemadok Nagykürtösi Területi
Választmánya

tisztelettel meghív minden érdeklődőt

a

XXVI.

ŐSZIRÓZSA

magyaróránekesek
országos versenyére, amely

október 11 - 12-én
kerül megrendezésre.

Szombaton Ipolykesszin a próbák, az
elődöntő és a nótatest.

vasárnap pedig Ipolynyéken a verseny
döntője várja a nótakedvelő közönséget.

Mindkét nap Mezei Zsolt és zenekara
kíséri az énekeseket.

Támogató a Kisebbségi Kulturális
Alap 2025.

A Csemadok Nagykürtösi Területi Választmányának Facebook-profilja: <https://www.facebook.com/csemadokNTV/>
A Csemadok honlapja: www.csemadok-hu.eu; A Szlovákiai Magyar Művelődési Intézet honlapja: csemadok.sk/intezet

**E lapszám megjelenését a Bethlen Gábor Alap és
a Kisebbségi Kulturális Alap - SZK támogatta.**

KÜRTÖS Közéleti havilap. Kiadja a Csemadok Nagykürtösi Területi Választmánya. A kiadásért felel Kliment Éva, a CSNTV elnöke, telefon: 0907/842 267. Főszerkesztő: Bodzsár Gyula, telefon: 0918/196 337. Szerkesztő: Hrubík Béla. Műszaki szerkesztő: Kliment Éva. Korrektúra: Németh Ágota.
Levélcím: 991 28 Vinica, Nekijská 397/27. E-mail: csemadokntv@gmail.com. Telefon: 0907/856 296.
Nyilvántartási szám: EV 1419/08. ISSN 1336-3972. IČO 00 419 621. Nyomda: Csemadok OV Velký Krtfš.
Terjeszti: a Csemadok Nagykürtösi Területi Választmánya. Ára 1,00 EUR. Megjelenik 800 példányszámban.
A szerkesztőség álláspontja nem minden esetben azonos az újságban közöltekkel. A kéziratok szerkesztésének, esetleges rövidítésének jogát fenntartjuk. A hirdetések tartalmáért és nyelvhelyességéért felelősséget nem vállalunk.